

กลยุทธ์การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา Budget Management Strategies in Educational Institutions

จุฬาลักษณ์ พ่วงทอง

โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้ นำเสนอกลยุทธ์การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา โดยผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอองค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สำหรับการบริหารงบประมาณในสถานศึกษานั้น ต้องคำนึงถึงระเบียบและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่จะเป็นเงื่อนไขสำคัญในการจัดการงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ และการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงบประมาณในสถานศึกษานั้นจะเป็นเครื่องมือในการที่จะทำให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีเกิดประสิทธิผลและเป็นไปตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษาในการมุ่งพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ พบว่ามีข้อเสนอที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงบประมาณที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีบทบาทในการกำหนดกระบวนการจัดการ เพื่อให้เกิดการร่วมพัฒนาและขับเคลื่อนระบบอย่างเป็นเอกภาพ 2) การบริหารงบประมาณที่โปร่งใสและมีธรรมาภิบาล เพื่อให้การจัดการงบประมาณเป็นไปตามระเบียบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การมีระบบบริหารงบประมาณที่โปร่งใสจะช่วยสะท้อนระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และเกิดความไว้วางใจของบุคลากรในองค์กรและชุมชน 3) การบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การคำนึงถึงแหล่งทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาจะช่วยให้เกิดความสอดคล้องระหว่างงบประมาณที่มีและเป้าหมายที่ต้องการได้ และ 4) การบริหารงบประมาณที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการประเมินผล เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การบริหารงบประมาณ

Abstract

This academic article presents budget management strategies in educational institutions to show the elements of budget management strategies in educational institutions for budget management in educational institutions It is necessary to take into account the regulations and environment of the educational institution which will be important conditions for effective budget management and the development of budget

management strategies in that educational institution It will be a tool to enable educational institutions to drive educational management to be effective and by the objectives of the educational institution in developing to create maximum benefit for students. From the study and analysis It was found that there were important proposals in the following areas: 1) Budget management that allows stakeholders to have a role in determining the management process to develop and drive the system in a unified manner jointly 2) Transparent and good governance budget management to ensure that budget management is by regulations and provides maximum benefit to students. Having a transparent budget management system will help reflect an efficient management system and create trust among personnel in the organization and the community and 3) Budget management that is consistent with the context of the area, taking into account the resources and potential for development, will help create alignment between the available budget and the desired goals. 4) Budget management focused on performance outcomes and evaluation to achieve the set objectives.

Keywords: Strategy, Budget management

บทนำ

ในปัจจุบันสถานศึกษายังพบสภาพปัญหาของการจัดการทรัพยากรการเงินและการบริหารงบประมาณที่ยังไม่สะท้อนคุณภาพการศึกษา และยังไม่ได้ใช้เป็นกลไกกำกับเชิงนโยบายอย่างเต็มที่ทั้งในส่วนของงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนงบประมาณการวิจัย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จากสภาพปัญหาเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการและมีแนวทางปฏิบัติที่ดีนำไปปรับใช้ในการบริหารงบประมาณให้มีความโดดเด่น เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาควรดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของบริบทสถานศึกษาต่าง ๆ ที่มีเงื่อนไข หรือสภาพที่มีเป็นข้อจำกัดของแต่ละที่ โดยการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกทิศทาง ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องพัฒนาการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับบริบททั้งด้านวิชาการ บุคลากร สินทรัพย์ การเงินและงบประมาณ โดยเฉพาะการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เหมาะสมนั้นจะส่งผลให้องค์กรมีคุณภาพตามมาตรฐานและบรรลุมิติทัศน์ของการจัดการศึกษา (เสาวณี เรวัตโต, 2561)

สำหรับการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์นั้น เป็นกระบวนการเริ่มแรกที่สำคัญของการองค์กรเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องเหมาะสมกับองค์การ สำหรับผู้ที่มีส่วนในการกำหนดกลยุทธ์นั้นต้องเข้าใจในรูปแบบปฏิสัมพันธ์และสภาพวัฒนธรรมขององค์การ และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ เพราะทั้ง 2 อย่างนั้นจะเป็นบริบทที่ช่วย กำหนดให้กลยุทธ์ที่มีการวิเคราะห์ออกมาเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องและสามารถบูรณาการกับแผนงานเดิมที่มีวิสัยทัศน์ขององค์การเป็นรากฐานที่สำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินการเชิงกลยุทธ์ในแต่ละองค์การ ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดเป้าหมายขององค์การได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถรู้ถึงทิศทางขององค์การในอนาคตการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความยากลำบากกว่าการจัดทำกลยุทธ์ในขั้นตอนนี้เป็นการถ่ายทอดกลยุทธ์ในระดับองค์การที่อยู่ในแผนกลยุทธ์ไปสู่กลยุทธ์ในระดับปฏิบัติการ (พระมหาโกสินทร์ ทินนญาโณ, 2564)

สำหรับสถานศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ตามขอบเขต ภารกิจงาน ได้แก่ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การบริหารการเงินและการบริหารบัญชี 3) การจัดสรรงบประมาณ 4) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 5) การติดตามตรวจสอบประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ โดยที่การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงบประมาณและหน่วยบริหารการเงิน สถานศึกษามีหน้าที่กำหนดความต้องการและเสนอของบประมาณ ซึ่งเมื่อรับจัดสรรแล้วจะอยู่ในรูปของเงินก้อนตามกรอบงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งในปัจจุบันและการใช้จ่ายงบประมาณภายในองค์กร จะต้องเน้นไปที่ความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความโปร่งใส สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้นผู้นำจึงต้องมีวิสัยทัศน์สามารถขึ้นนำองค์การ มีการวางแผนกลยุทธ์ และมีการใช้ความคิดเชิงกลยุทธ์ ตลอดจนมีการควบคุมอย่างมีกลยุทธ์ ซึ่งจะทำให้เป้าหมายขององค์การสำเร็จลงได้จำเป็นต้องมีทักษะในการติดต่อสื่อสารมีการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและเน้นแบบสองทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการทำงาน มีการนำหลักมนุษยสัมพันธ์มาใช้ในการสร้างเครือข่ายในการทำงาน สนับสนุนให้การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมและการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีคุณภาพ (สมชาย แก้วเจริญ, 2562)

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการพัฒนางบประมาณและเป็นเรื่องที่เหมาะสมต่อสถานศึกษา จึงมีการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงบประมาณในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการสร้างสรรค์ระบบการเบิกจ่ายงบประมาณในสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

เนื้อเรื่อง

แนวคิดการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้กิจกรรมหรือโครงการที่ตั้งเป้าหมายไว้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ฉะนั้นการจัดให้มี

การบริหารจัดการการงบประมาณอย่างเป็นระบบ จะทำให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานการเงิน ส่งผลให้เกิดความประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลตามแผนการที่สถานศึกษาได้ตั้งไว้ โดยตามพรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดต้นสังกัดต้องกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปสู่สถานศึกษา สถานศึกษาซึ่งสามารถบริหารจัดการตามมาตรฐานโดยใช้กลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามแผนยุทธศาสตร์ (Strategies Performance Based Budgeting : SPBB) มีความคล่องตัวโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงานและทรัพยากรที่ต้องใช้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

จรรูวรรณ มาเต็น (2561) กล่าวว่า การวางระบบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษานั้น จะเป็นระบบที่ช่วยพัฒนาให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการจัดการบริหารการเงิน ซึ่งจะสอดคล้องกับตามแนวทางการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based management: SBM) โดยมีสาระสำคัญของการบริหารจัดการคือ การส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตนเอง และการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ โดยสถานศึกษาต้องแสดงรายรับและรายจ่าย ตลอดจนมีการกำกับดูแลการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบ และมีสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันเข้าถึงง่าย

ดรัณภพ เย็นวัฒนา (2562) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณที่ถูกต้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษานั้น จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ของการได้รับจัดสรรงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณที่เหมาะสมจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นการวางแผนการจัดการงบประมาณ และการติดตามประเมินผลจะทำให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณเกิดประสิทธิผลที่เป็นไปตามเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน

ชุตินา พวงทอง (2563) กล่าวว่า การดำเนินงานบริหารงบประมาณของสถานศึกษานั้น จะมีการบริหารการเงินและสินทรัพย์อย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งการควบคุมกิจกรรมทางการเงินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และกระบวนการการบริหารงบประมาณ ก็เพื่อให้เกิดการจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า และเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่การบริหารจัดการศึกษา โดยเน้นที่ผลการดำเนินงานกับงบประมาณมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

สุพจน์ นันทะเทศ (2559) ได้กล่าวถึงการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาว่า ควรมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณสถานศึกษาควรศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งผ่านเขตพื้นที่การศึกษา

2. ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ ควรจัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณที่ระบุแผนงาน งานโครงการให้สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณที่ได้ตามแผนระดมทรัพยากร กำหนดผู้รับผิดชอบและนำเสนอแผนปฏิบัติการ

3. โอนเงินงบประมาณเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด สถานศึกษา ควรตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน รวมถึงจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงิน ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ

จากแนวคิดเรื่องการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา จึงสรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณนั้น ต้องคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาและระเบียบของราชการเป็นสำคัญ ซึ่งการบริหารงบประมาณในสถานศึกษานั้น จะมีหลักการที่สำคัญคือ 1) ความสอดคล้องของงบประมาณและกิจกรรมของสถานศึกษา 2) ความถูกต้องของงบประมาณที่นำไปใช้ 3) ความสะดวกต่อผู้ปฏิบัติการ และ 4) ความโปร่งใสของการใช้งบประมาณ

แนวคิดกลยุทธ์การบริหารงบประมาณ

สำหรับการวางแผนกลยุทธ์ คือการใช้กลวิธีหรือวิธีการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม ทำให้ ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจต่อกระบวนการบริหารจัดการ และสามารถดำเนินไปตามระบบที่วางไว้ได้อย่างราบรื่น องค์ประกอบสำคัญ 4 ประการในการขับเคลื่อนกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสม 2) พันธกิจที่สอดคล้องกับนโยบายองค์กร 3) เป้าหมายที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานร่วมกัน และ 4) กลยุทธ์การวางแผนการปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ โดยกลวิธีที่มีกระบวนการพัฒนากลยุทธ์นั้น อาจจะมีการกำหนดเป้าหมาย หรือเป้าประสงค์ ในการช่วยกำหนดวิสัยทัศน์ ของภารกิจก่อนการวิเคราะห์ข้อดี และข้อควรพัฒนา ตลอดจนสิ่งสนับสนุนทั้งภายในและภายนอก (นิภาภัทร ปรากฏผล, 2563)

โดยวิธีการติดตามผลการปฏิบัติงานและวิธีการประเมินผลกระบวนการและประเมินผลสำเร็จขององค์กร การพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการที่สอดคล้องกับระเบียบ วิธีการที่มีความโปร่งใส และบริบทของสถานศึกษา ทั้งในด้านของจำนวนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร การบริหารบุคลากร และจำนวนโครงการหรือกิจกรรมที่จะตั้งจัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

มินท์เบิร์ก (Mintzberg) กล่าวถึงหลัก 5 Ps หรืออักษร P 5 ตัวในการวางแผนกลยุทธ์ ดังนี้

1) กลยุทธ์ คือ แผน (Strategy is a plan = P1) เนื่องมาจากการกำหนดกลยุทธ์ขึ้นเพื่อใช้เป็นสิ่งที่กำหนดทิศทาง (Direction) หรือแนวทางการดำเนินงาน

2) แบบแผนหรือรูปแบบ (Strategy is a pattern =P2) เป็นเรื่องเกี่ยวกับแบบแผนด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงเวลา อันสะท้อนให้เห็นในการวางแผนงานในอนาคต จำเป็นต้องคำนึงถึงวิวัฒนาการขององค์กร ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงความสามารถ ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติด้วย เพราะในหลายกรณี เจตนาธรรม หรือสิ่งที่ผู้บริหารตั้งใจทำ

3) กลยุทธ์ คือ การกำหนดฐานะหรือตำแหน่ง (Strategy is position = P3) โดยเน้นที่ความสำคัญของฐานะหรือตำแหน่งของกิจการในการแข่งขัน ดังนั้น ผลผลิตจำเป็นต้องเหมาะสมกับความต้องการ แสดงให้เห็นว่า การขาดความเข้าใจในฐานะหรือตำแหน่ง ขาดความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ย่อมจะนำไปสู่ความล้มเหลวในการเสนอบริการต่างๆ ด้วย

4) กลยุทธ์ คือ ทิศนคติ (Strategy is a perspective) เน้นมุ่งเน้นการพิจารณาพิจารณาภาพที่แท้จริงกายองค์กร หรือคุณลักษณะเฉพาะ (character) หมายถึงวิธีการดำเนินงานที่ต้องการให้คนในองค์กรยึดถือร่วมกัน

5) กลยุทธ์ คือ กลวิธีในการเดินหมาก (Strategy is ploy) เป็นความหมายที่เฉพาะเจาะจงในสถานการณ์ที่มีการต่อสู้แข่งขัน สิ่งที่ต้องการ การเอาชนะ เพราะฉะนั้น ทุกฝ่ายจึงต้องวางแผนกลยุทธ์ โดยคำนึงถึงการใช้อุบายในการดำเนินงาน (maneuver) หรือกลยุทธ์ ยุทธวิธี (tactic) ในการเดินหมากเดินเกม เพื่อเอาชนะ

ธีระพล เพ็ญจันทร์ (2563) การบริหารงบประมาณควรส่งเสริมให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารการจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์ (2560) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร และได้ให้แนวคิดของกลยุทธ์การบริหารงบประมาณว่า กลยุทธ์ความต้องการของโรงเรียนขั้นพื้นฐานนั้น ต้องให้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาทุกภาคส่วนในสถานศึกษา และโดยเฉพาะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณ สถานศึกษาต้องการให้วิสัยทัศน์และพันธกิจของการบริหารงบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมาย มีการวัดผลประเมินผลได้ ดังนั้นกลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะทำให้การปฏิบัติการบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพ เกิดผลดีต่อระบบบริหารงบประมาณอย่างมีคุณภาพ

ณพิชญา กิจจัสัจจา และต้องลักษณะ บุญธรรม (2561) ได้เสนอแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำมาปรับกับการบริหารงบประมาณไว้ 3 ประการ ดังนี้

1) การดำเนินงานตามกลยุทธ์ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถร่วมงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี และควรมีทักษะ สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารตามมาตรฐานในระดับสากลด้วย

2) การพัฒนาสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา จะต้องพัฒนาควบคู่ไปกับบริบทและความพร้อมของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วจึงตัดสินใจนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในสถานศึกษาได้ทั้งระบบ แต่อย่างไรก็ตามควรมีระบบเอกสารกำกับในกรณีที่มีข้อขัดข้องด้านเทคโนโลยี

3) ควรมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ในการดูแลระบบงานสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมของสถานศึกษา เนื่องด้วยปัจจุบันผู้รับผิดชอบมีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกระบบงาน เช่น การดูแลเว็บไซต์ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ การดูแลระบบงานของฝ่ายบริหาร การซ่อมบำรุงเครื่อง ฯลฯ

ชลพงษ์ ทองอุดม (2564) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การดำเนินงานวางแผนด้านงบประมาณว่าจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายเมื่อสิ้นปีงบประมาณ เพื่อความถูกต้องรัดกุมและเชื่อถือทางด้านการเงินการบัญชี ด้านการใช้ประโยชน์สินทรัพย์ให้เกิดความคุ้มค่า รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาสังคมในการสนับสนุน และการช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการจัดการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สรุป

กลยุทธ์การบริหารงบประมาณในสถานศึกษานั้นมีความสำคัญในการเป็นเครื่องมือเพื่อการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาที่มีผลการบริหารจัดการศึกษาที่ชัดเจนควรจะต้องคำนึงถึงการวางแผนในด้าน ๆ โดยเฉพาะด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะช่วยให้การดำเนินการของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการวิเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นจึงสรุปได้ว่ากลยุทธ์การบริหารงบประมาณประกอบไปด้วย 4 ด้านคือ 1) การบริหารงบประมาณที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีบทบาทในการกำหนดกระบวนการจัดการเพื่อให้เกิดการร่วมพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นเอกภาพ 2) การบริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสและมีธรรมาภิบาล เพื่อให้การจัดการงบประมาณเป็นไปตามระเบียบ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การมีระบบบริหารงบประมาณที่โปร่งใสจะช่วยสะท้อนระบบการบริหารที่ประสิทธิภาพ และเกิดความไว้วางใจของบุคลากรในองค์กรและชุมชน 3) การบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ของสถานศึกษาและชุมชนรอบข้าง ตลอดจนการคำนึงถึงแหล่งทรัพยากร

การแสวงหางบประมาณเพิ่มเติมเพื่อช่วยศักยภาพในการพัฒนาสถานศึกษา จะช่วยให้เกิดความสอดคล้องระหว่างงบประมาณที่มีและเป้าหมายที่ต้องการได้ และ 4) การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อบุคลากรในองค์กร และประโยชน์ต่อการเผยแพร่ความโปร่งใสขององค์กรหรือสถานศึกษา ทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์. (2560). กลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นกรุงเทพ.
- จารุวรรณ มาเด่น. (2561). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. มหาวิทยาลัยบูรพา
- ชลพงษ์ ทองอุดม. (2564). แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 9(2)
- ชุติมา พวงทอง (2563). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ณพิชญา กิจจสัจจา และต้องลักษณ์ บุญธรรม. (2561). กลยุทธ์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดปทุมธานี. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 38(1)
- ดรณภพ เย็นวัฒนา. (2562). สภาพปัญหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีระพล เพ็งจันทร์. (2563). แนวทางเพื่อการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดบึงกาฬ. วารสารบัณฑิตศึกษาปีที่ 17(77)
- นิภาภัทร ปรากฏผล. (2563). รูปแบบกระบวนการใช้กลยุทธ์ในองค์กรให้สำเร็จ. วารสารมหาจุฬาริชาการ. 8(2)
- พระมหาโกสินทร์ ทินนญาโณ. (2564). กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 1(1)
- สมชาย แก้วเจริญ. (2562). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารบริหารการศึกษา มศว. 16(31)

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

เสาวณี เรวัตโต. (2561). “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร”. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.

สุพจน์ นันทะเทศ. (2559). สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา 13(61)

Henry Mintzberg (1994), The rise and Fall of strategic Planning. New York: The Free Press, 1994, 23-32